

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2018.6.7.
COM(2018) 445 final

2018/0235 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

**a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére
kedvezmények nyújtásáról szóló 2007/198/Euratom határozat módosításáról**

{SWD(2018) 325 final} - {SWD(2018) 326 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

E javaslat az alkalmazás kezdőnapját 2021. január 1-jében rögzíti, és a javaslatot 27 tagállamból álló Unióra vonatkozóan terjesztik elő. Ez utóbbi összhangban áll azzal, hogy az Egyesült Királyság az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikke alapján bejelentette az Európai Unióból és az Euratómból történő kilépésére irányuló szándékát, amely bejelentést az Európai Tanács 2017. március 29-én kapta meg.

A fúziós energia mint gyakorlatilag kimeríthetetlen, éghajlatkímélő energiaforrás a jövőben várhatóan jelentős szerepet fog betölteni az európai energiaiparban. Ennek a tanácsi határozatra irányuló javaslatnak a célja az, hogy biztosítsa a fúziós energia fejlesztése területén kiemelt tudományos áttörések elérését célzó ITER-projektben való európai részvétel folytonosságához szükséges finanszírozást. Ez különösen az éghajlatváltozásról szóló 2015-ös párizsi megállapodás, valamint az EU azon kötelezettségvállalása nyomán különösen fontos, hogy élen kíván járni a gazdaság dekarbonizációjában és az éghajlatváltozás elleni költséghatékony küzdelemben.

Az ITER-ben való európai részvétel a 2006 novemberében több nemzetközi partner, azaz az Euratom, az Egyesült Államok, az Orosz Föderáció, Japán, Kína, Dél-Korea és India által aláírt ITER-megállapodáson alapul. Az ITER a maga nemében egyedülálló, nemzetközi együttműködés keretében fejlesztett projekt, amely olyan szinergiákat és olyan pénzügyi források mozgósítását teszi lehetővé, amelyre egyetlen állam egyedül nem lenne képes.

A projektben az ITER-megállapodás szerint befogadó félként eljáró Európa az ITER-megállapodás értelmében hangsúlyosabb jogi kötelezettségvállalásokkal rendelkezik, és ennek megfelelően az építési költségekből vállalt, 45 %-os részesedésével¹ (a többi ITER-tag részesedése egyenként 9 % körül van) vezető szerepet tölt be a projektben, hogy biztosítsa a megépítés időben történő befejezését. Ez a tanácsi határozatra irányuló javaslat a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról szóló, 2007. március 27-i 2007/198/Euratom tanácsi határozatot módosítja annak érdekében, hogy megalapozza a Közös Vállalkozás (a továbbiakban: Fusion for Energy) tevékenységeinek finanszírozását a 2021-től 2027-ig tartó időszakra az Euratom-szerződés keretében.

A 2013. december 13-i 2013/791/Euratom tanácsi határozat már módosította a 2007-es tanácsi határozatot, hogy lehetővé tegye a Fusion for Energy tevékenységeinek finanszírozását. Ugyanezt a logikát követi a jelen javaslat, amely az Euratom-Szerződés 47. cikkén alapul, és az Euratomnak a közös vállalkozásban a 2021–2027 közötti többéves pénzügyi keret során történő részvételére vonatkozik.

Az ebben a szövegben javasolt módosítások lehetővé teszik a projektnek a következő többéves pénzügyi keretre kiterjedő finanszírozásának biztosítását, ugyanakkor nem akadályozza meg, hogy a közös vállalkozás Euratómtól eltérő tagjai önkéntes hozzájárulást is nyújtsanak, ahogyan arról a vállalkozás alapszabálya 12. cikke (1) bekezdésének c) pontja rendelkezik.

Az ITER-Tanács 2016-ben jóváhagyta az ITER megépítésére vonatkozó ütemterv és a kapcsolódó költségbebecslések aktualizált változatát. Az új ütemterv szerint az első plazma

¹ Az ITER-projekt valamennyi szakaszára vonatkozó, az ITER-felek közötti 2006-os megállapodás szerinti költségmegosztás értelmében. A költségek elosztása az üzemeltetési szakaszban módosulni fog: ekkor Európa a költségek 34 %-át fogja állni.

megvalósítására a 2025. decemberi dátumot tűzte ki, amely az ITER megépítésének legkorábbi, műszakilag megvalósítható időpontja, a teljes teljesítményű, deutérium-trícium fűtőanyagot használó üzem (az úgynevezett deutérium-trícium szakasz) pedig 2035-re várható. Ez az ütemterv – a kapcsolódó felülvizsgált költségekkel együtt² – jelenti az ITER-projekt új alapkoncepcióját; az ütemterv nem számol az előre nem látható eseményekkel, tehát azt feltételezi, hogy az összes jelentős kockázat csökkenthető.

2017. június 14-i, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett, „Az EU hozzájárulása az ITER projekt reformjához” című közleményében³ és az ahhoz tartozó szolgálati munkadokumentumban a Bizottság az építési szakaszra (és csak Európára) vonatkozó költségbecsléseket ismertetett. A 2021–2027 közötti időszakra az uniós költségvetésből⁴ – a Bizottságnak Fusion for Energy-hez, valamint bármely egyéb releváns tevékenységhez kapcsolódó igazgatási kiadásait is beleértve – származó összeget (jelenértéken) mintegy 6,1 milliárd EUR-ra⁵ becsülték⁶.

2018. április 12-én a Tanács és az EU a Bizottság közleménye alapján levonta következtetéseit, és megerősítette az Euratomnak az ITER-projekt sikeres lebonyolítása iránti folyamatos elkötelezettségét. A Tanács kijelentette, hogy törekedni fog arra, hogy a Fusion for Energy tevékenységeihez szükséges erőforrásokat a 2021–2027 közötti többéves pénzügyi keret korlátain belül rendelkezésre bocsássa. Ennek alapján a Tanács felhatalmazta a Bizottságot, hogy az ITER-Tanács miniszteri szintű ülésén hagyja jóvá az Euratom nevében az ITER projekt új alapkoncepcióját (hatály, ütemterv és költségek).

A források folyósítása a többéves pénzügyi keret időtartamához igazodik, és hét éven át tart. Az ITER-megállapodás értelmében az ITER projekt tervezett időtartama 35 év, azaz a projekt 2042-ig fog tartani; ebből következően a projekthez nyújtandó Euratom-hozzájárulás finanszírozásának biztosítása további tanácsi határozatok elfogadását vetíti elő.

Az ITER sikeres megépítése és üzemeltetése kritikus fontosságú az európai fúziósenergia-útiterv szempontjából, amely a fúziós villamos energiához vezető átfogó, célorientált folyamatot írja le, és amelyet a fúziósenergia-kutatásban érdekelt összes európai fél támogat⁷. Ennek megfelelően e határozat elősegíti az Euratom 2021–2025 közötti kutatási és képzési programja⁸ által finanszírozott tevékenységekkel megvalósuló szinergiákat és kiegészítő jelleget. A határozat az Euratom és Japán által megkötött és az ITER-megállapodás keretében történő nemzetközi együttműködést kiegészítő, tágabb megközelítésű megállapodás keretében végzett tevékenységek befejezését is lehetővé teszi.

A javaslat előkészítésére az egyéb programokkal – nevezetesen az EU FP9 és az Euratom FP9 programokkal – való szoros együttműködés biztosítása érdekében került sor. Ennek magyarázata teljesen világos, mivel az ITER az energia területén egy egyedülálló, innovatív projekt, amelynek erőteljes támogatásra van szüksége különösen az Euratom kutatási programok, valamint egyéb uniós kutatási programok segítségével végzett kutatás és

² A felülvizsgált költségbecsléseket az ITER-Tanács *ad referendum* (jóváhagyás fenntartásával), az ITER-felek költségvetési hatóságai által hozott döntések függvényében hagyta jóvá.

³ A 2017.6.14-i COM(2017) 319 és az ahhoz kapcsolódó SWD(2017) 232.

⁴ Az EU költségvetéséből származó finanszírozás mellett Franciaország mint befogadó állam jelenleg az Euratom-hozzájárulás mintegy 20 %-ával járul hozzá közvetlenül az F4E költségvetéséhez. Ezen kívül az F4E tagjai minden évben tagi hozzájárulást fizetnek a közös vállalkozásnak.

⁵ A becslés nem tartalmazza az ütemtervvel és a költségekkel kapcsolatos, előre nem látható eseményeket.

⁶ SWD(2017)232, 4.táblázat, 24. o.

⁷ <https://www.euro-fusion.org/eurofusion/roadmap/>

⁸ Lásd a COM(2018) 437 bizottsági javaslatot;

innováció részéről. E tekintetben a következő többéves pénzügyi keret értelmében mindkét program (az Euratom és az EU FP9) szövegét megerősítették annak biztosítása érdekében, hogy az ITER-rel folytatandó szükséges együttműködések egyértelműen megjelöljék.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A javaslat maradéktalanul figyelembe veszi a többéves pénzügyi kerettel kapcsolatban, az Európai Bizottság főtítkárságának szervezésében, 2018. január 10. és március 8. lefolytatott széles körű nyilvános konzultációra adott válaszokat. A javaslat továbbá maradéktalanul figyelembe veszi az érdekelt felekkel az előkészítő tevékenységek során végzett konzultációkat, amelyek előzetes értékelést, valamint az érdekelt felekkel tartott rendezvényeket és felméréseket is tartalmaztak. Míg a nyilvános konzultációk során nem merültek fel konkrétabb kérdések az ITER-finanszírozás folytatását illetően, az érdekelt felekkel folytatott célzott konzultációk megerősítették, hogy az ITER megépítésébe történő uniós beruházás jelentős hasznot hoz az európai ipari és kutatási közösség számára. Ez pedig egy 2017 decemberében tartott szakmai rendezvényen újra elhangzott, ami igazolta, hogy a magfúzió már most kézzelfogható lehetőségeket nyújt az ipar számára, és kedvező hatást gyakorol a munkahelyteremtésre, gazdasági növekedésre és innovációra, ami a magfúzió és az energia területén túl is kedvező hatásokat jelent. Az előzetes értékelés elkészítéséhez rendelt független tanulmányok számszerűsítették az ITER-projektben való európai részvétel által teremtett munkahelyeket és nettó hozzáadott értéket.

Végül, de nem utolsósorban, figyelembe véve a Tanács 2018. áprilisi következtetéseit, a javaslat biztosítja a projekt folyamatosságát – ami különösen fontos a nemzetközi partnerek szempontjából –, és a következő többéves pénzügyi keret teljes időtartamára garantálja az ITER finanszírozását.

Néhány olyan javaslat is azonosításra került, amelyeknek a tartalmukkal és struktúrájukkal és/vagy költségvetésükkel kapcsolatos folytonosság miatt hatásvizsgálat helyett szolgálati munkadokumentum formájában előzetes értékelés tárgyát kell képezniük. Az ITER – egyéb programokkal együtt, mint például a Fiscalis, a humanitárius segítségnyújtás, a közös kül- és biztonságpolitika – olyan programnak minősül, amely nem hatásvizsgálatot, hanem az EU költségvetési rendeletének előírásai alapján szolgálati munkadokumentum formájában előzetes értékelést igényel.

E javaslat az alkalmazás kezdőnapját 2021. január 1-jében rögzíti, és a javaslatokat 27 tagállamból álló Unióra vonatkozóan terjesztik elő. Ez utóbbi összhangban áll azzal, hogy az Egyesült Királyság az Európai Unióról szóló szerződés 50. cikke alapján bejelentette az Európai Unióból és az Euratómból történő kilépésére irányuló szándékát, amely bejelentést az Európai Tanács 2017. március 29-én kapta meg.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

A tanácsi határozat jogalapja az Euratom-szerződés 47. cikke. Ez a határozat jogalapot teremt a következő többéves pénzügyi keret időtartamára, továbbá a Bizottság által évente elfogadandó finanszírozási határozatokhoz. E határozatok fogják lehetővé tenni a Bizottság számára 2021 és 2027 között a források átruházását a Fusion for Energy részére.

E határozat a Bizottságnak a Fusion for Energy-hez, az ITER-Szervezethez, a tágabb megközelítéshez, valamint bármely egyéb releváns tevékenységhez kapcsolódó igazgatási kiadásaira is kiterjed a 2021–2027 közötti időszakban.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A költségvetési hatásokat és a szükséges humán- és igazgatási erőforrásokat a javaslatához csatolt pénzügyi kimutatás mutatja be.

5. VÉGREHAJTÁSI TERVEK, VALAMINT A NYOMON KÖVETÉS, AZ ÉRTÉKELÉS ÉS A JELENTÉSTÉTEL SZABÁLYAI

Célja az Európának az ITER-ben való, közös vállalkozás révén megvalósuló részvételéhez kapcsolódó költségvetés végrehajtásának folytatása. A közös vállalkozásnak az Euratom-Szerződés 5. fejezete szerinti létrehozása 2007-ben a legmegfelelőbb megoldásnak tűnt az Euratomnak az ITER-Szervezet felé az Euratom által kötött ITER-megállapodás alapján fennálló kötelezettségeinek érvényesítéséhez. Ezt a megfelelőséget azóta több független felülvizsgálat és értékelés is megerősítette.

Pénzügyi szabályzata 32. cikkének értelmében a közös vállalkozás (F4E) egy, többéves és éves programozást tartalmazó programozási dokumentumot készít. A programozási dokumentum tervezetét minden évben legkésőbb január 31-ig megküldik az F4E igazgatótanácsának, a Bizottságnak, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A Bizottság az érintett szolgálatainak e dokumentummal kapcsolatban megfogalmazott véleményét továbbítja az F4E részére.

A közös vállalkozás (F4E) tervezése és éves munkaprogramja adja meg az egyes mérföldkövek elérésének időzítését, és az ITER kiépítéséhez kapcsolódó minden beszerzési tevékenységet magukban foglalnak. Az F4E az irányító testületének (azaz az igazgatótanácsnak, amelyben az Euratomot a Bizottság képviseli) és az Európai Unió Tanácsának rendszeres időközönként beszámol a projekt előrehaladásáról.

2017-ben az ütemtervvel és a költségekkel kapcsolatos teljesítmény ellenőrzését szolgáló fő teljesítménymutatók (KPI-k) egész sorát vezették be, hogy jobban nyomon tudják követni az F4E által az ITER-projekthez való Euratom-hozzájárulás teljesítése terén elért előrehaladást és hatékonyságot. Az említett mutatók alapján készült jelzőrendszer-jelentést az igazgatótanács rendszeres időközönként megkapja. E mutatók az EVM-rendszeren (Earned Value Management, megtermeltérték-menedzsment) alapuló mérőszámokat tartalmaznak.

Az általános ITER-projekt szintjén az ITER-Szervezet az ITER-Tanácsnak számol be a teljesítménymutatók egy hasonló jelzőrendszere alapján, az első plazma megépítése fizikai befejezésének százalékos arányát is beleértve. 2017 decemberében az a mutató elérte az 50 %-ot, 2025-re pedig az első plazma megvalósításának 100 %-át kell elérnie.

A Bizottság belső irányítástervezésének és nyomon követésének összefüggésében a javaslat két mutató használatára vonatkozik, amelyek a projektnek az általános és a konkrét célkitűzések teljesítése irányába tett előrehaladásáról adnak számot. Az első mutató „az ITER megépítése befejezettségének százalékaránya”, a második pedig „az Euratomnak az F4E által érvényesített természetbeni kötelezettségeinek százalékaránya”. Mindkét mutató az ITER-Szervezet által bejelentett adatokon alapul.

A 2021–2027 közötti többéves pénzügyi keretre vonatkozó bizottsági javaslat valamennyi uniós program számára ambiciózusabb célt határozott meg az éghajlati szempontok érvényesítése tekintetében azzal, hogy végső célként az éghajlatváltozással kapcsolatos

célkitűzésekre fordított uniós kiadásokat 25 %-ban határozta meg. Azt, hogy hogyan járul hozzá a program a fenti általános célszám megvalósításához, uniós éghajlati markerrendszer követi majd nyomon, megfelelő bontásban, pontosabb módszertani eszközöket is alkalmazva, amennyiben ilyenek rendelkezésre állnak. A Bizottság az éves költségvetési tervezet keretében továbbra is évente tájékoztatást ad a kötelezettségvállalási előirányzatok tekintetében.

Annak érdekében, hogy az ITER minden lehetőségét ki lehessen aknázni az éghajlat-politikai célok előmozdítására, a Bizottság a kiadások előkészítési, végrehajtási, felülvizsgálati és értékelési eljárása során azonosítani fogja a releváns intézkedéseket.

A Bizottság félidős és utólagos értékeléseket végez, és következtetéseit közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával. Az értékelést a 2016. április 13-i intézményközi megállapodás⁹ (22) és (23) bekezdésével összhangban kell elvégezni, amelyben a három intézmény megerősítette, hogy a hatályos joganyag és szakpolitikák értékelései képezik a további intézkedési lehetőségek hatásvizsgálatainak alapját. Az értékelés a megállapított mutatók/célértékek alapján felméri az ITER hatásait, és egy részletes elemzést is tartalmaz arról, hogy a projekt milyen mértékben bizonyult relevánsnak, eredményesnek, hatékonnak, elég uniós hozzáadott értéket nyújt-e és összhangban áll-e más uniós szakpolitikákkal. Az értékelés a levont tanulságokra is kiterjed, hogy azonosítsa az esetleges hiányokat/problémákat vagy az intézkedések, illetve eredményeik további javításának lehetőségét, és segítsen hasznosításuk/hatásuk maximalizálásában. Ha az utólagos értékelést időben a következő időszak félidős értékeléséhez közel végzik el, a két értékelést egyetlen, nagyobb időszakra kiterjedő értékelésben lehet összefoglalni.

Alapszabálya 14. cikkének értelmében az F4E éves jelentés készít. Az éves jelentés az F4E munkaprogramjának végrehajtását tartalmazza. Az éves jelentést az F4E igazgatója készíti el, amelyet azután az igazgatótanács értékel és az értékeléssel együtt megküld a tagoknak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak.

⁹ Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról, 2016. április 13.; HL L 123., 2016.5.12., 1–14. o.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA**a Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról szóló 2007/198/Euratom határozat módosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 47. cikke harmadik és negyedik bekezdésére és 48. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az ITER-megállapodást¹⁰ 2006-ban írta alá az Euratom, az Egyesült Államok, az Orosz Föderáció, Japán, Kína, Dél-Korea és India. Az ITER-megállapodás értelmében fogadó félként eljáró Euratom vezető szerepet tölt be a projektben.
- (2) A 2007/198/Euratom tanácsi határozat¹¹ abból a célból hozta létre a Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást (a továbbiakban: a Közös Vállalkozás), hogy az biztosítsa az Euratom hozzájárulását az ITER Nemzetközi Fúzióenergia-fejlesztési Szervezethez és a „tágabb megközelítés” keretében Japánnal közösen folytatott tevékenységekhez, valamint hogy előkészítse és koordinálja egy demonstrációs fúziós reaktor és a kapcsolódó létesítmények megépítésének előkészítésére irányuló munkát.
- (3) A 2007/198/Euratom határozat 5. cikke úgy rendelkezik, hogy a közös vállalkozásnak a költségvetési keretrendelet¹² elvein alapuló, külön pénzügyi szabállyal kell rendelkeznie, amely – a Bizottsággal folytatott előzetes konzultáció függvényében – eltérhet a költségvetési keretrendeletől, ha a közös vállalkozás sajátos működési igényei úgy kívánják. A költségvetés végrehajtását a közös vállalkozás pénzügyi szabályzatának IV. címe szabályozza.
- (4) A 2007/198/Euratom határozat meghatározta a Közös Vállalkozás számára szükségesnek vélt finanszírozás mértékét, valamint az ehhez az Euratom által nyújtandó teljes hozzájárulás indikatív összegét. E hozzájárulás nyújtásáról az Euratom-szerződés 7. cikke alapján vagy a Tanács által elfogadott bármely egyéb határozat alapján elfogadott közösségi kutatási és képzési programokon keresztül rendelkezett.

¹⁰ HL L 358., 2006.12.16., 62. o.

¹¹ A Tanács határozata (2007. március 27.) a Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról (2007/198/Euratom) (HL L 90., 2007.3.30., 58. o.).

¹² A Bizottság 1271/2013/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2013. szeptember 30.) a 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet 208. cikkében említett szervekre vonatkozó pénzügyi keretszabályzatról (HL L 328., 2013.12.7., 42. o.).

- (5) A 2007/198/Euratom határozatot a 2013/791/Euratom határozat¹³ módosította, amelynek célja, hogy lehetővé tegye a Fusion for Energy tevékenységeinek finanszírozását a 2014–2020 közötti többéves pénzügyi keretben.
- (6) Az ITER-projekt új – a projektirányítás fejlesztésének részeként elkészült – alapkonceptiója 2016-ban és 2017-ben elnyerte az ITER-Tanács támogatását, majd később a közös vállalkozás finanszírozási igényeinek becslésére szolgált. Az új alapkonceptió aktualizált ütemterve szerint az első plazma megvalósítása 2025-re, a teljes teljesítményű, deutérium-trícium fűtőanyagot használó üzem pedig 2035-re várható. Ez az ütemterv nem számol az előre nem látható eseményekkel, tehát azt feltételezi, hogy az összes jelentős kockázat csökkenthető.
- (7) 2018. április 12-én a Tanács megerősítette az Euratomnak az ITER-projekt sikeres lebonyolítása iránti folyamatos elkötelezettségét, és felhatalmazta a Bizottságot, hogy az ITER-Tanács miniszteri szintű ülésén hagyja jóvá az Euratom nevében az ITER projekt új alapkonceptióját.
- (8) E határozat révén az Euratom kutatási és képzési programja által finanszírozott tevékenységekkel összhangban lévő és azokat kiegészítő munka valósulhat meg. Az ITER sikeres megépítése és üzemeltetése kritikus fontosságú az európai fúziósenergia-útiterv szempontjából, amelyet a fúziósenergia-kutatásban érdekelt összes európai fél támogat.
- (9) Az Európai Parlament és a Tanács a 2021–2027-re vonatkozó többéves pénzügyi keretben (jelenértéken) 6 070 000 000 EUR-ban maximalizálta az ITER részére nyújtott Euratom-hozzájárulás összegét.
- (10) A Párizsi Megállapodás végrehajtására és az ENSZ fenntartható fejlesztési céljaira irányuló uniós kötelezettségvállalásokkal összhangban, az éghajlatváltozás kezelésének fontosságát tükrözendő e határozat az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedéseket előtérbe helyezi, és annak az általános célnak az eléréséhez vezet, hogy az uniós költségvetés kiadásainak 25 %-át éghajlatpolitikai célkitűzésekre fordítsák. A jelen határozat szerinti intézkedések várhatóan e határozat általános pénzügyi keretösszegének 100 %-ával járulnak hozzá az éghajlatpolitikai célkitűzésekhez. A határozat végrehajtása során azonosítani kell a releváns intézkedéseket, majd azokat a határozat felülvizsgálatának és félidős értékelésének függvényében újból értékelni kell.
- (11) A minőségi jogalkotásról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás (22) és (23) bekezdése értelmében az ITER-t a nyomon követésre vonatkozó konkrét követelmények szerint gyűjtött információk alapján kell értékelni, ugyanakkor el kell kerülni a túlszabályozást és az adminisztratív terheket. E követelmények adott esetben mérhető mutatókat is magukban foglalhatnak, amelyek az ITER hatásainak értékeléséhez szolgáltathatnak alapot. A Bizottság ezen értékelés következtetéseit közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával. Ha az utólagos és a félidős értékelés időben közel esne egymáshoz, a két értékelést egyetlen, az összevont időszakra kiterjedő értékelésben lehet összefoglalni.

¹³

A Tanács határozata (2013. december 13.) a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról szóló 2007/198/Euratom határozat módosításáról (2013/791/Euratom) (HL L 349., 2013.12.31., 100. o.).

- (12) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel[1], a 2988/95/Euratom, EK tanácsi rendelettel[2], a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel[3] és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel[4] összhangban, az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedésekkel kell védeni, ideértve a szabálytalanságok és a csalás megelőzését, feltárását, korrekcióját és kivizsgálását, az eltűnt, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált pénzeszközök visszafizettetését és adott esetben közigazgatási szankciók alkalmazását. Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel és a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel összhangban vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és szemléket – végezhet annak megállapítása céljából, hogy történt-e csalás, korrupció vagy bármilyen más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban az Európai Ügyészség kinyomozhatja és büntetőeljárás alá vonhatja az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv[5] szerinti, az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalást és más jogellenes tevékenységeket. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, amely uniós finanszírozásban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelmében, biztosítania kell a Bizottság, az OLAF, az Európai Ügyészség és az Európai Számvevőszék számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.
- (13) Ennek a határozatnak a közösségi finanszírozás láthatóságát koherens, eredményes és arányos, célirányos tájékoztatás segítségével kell biztosítani, amely többféle közönségnek, például a médiának és a lakosságnak is szól.
- (14) A 2007/198/Euratom határozatot módosítani kell annak érdekében, hogy a közös vállalkozás tevékenységeit és a Bizottság kapcsolódó tevékenységeit a 2021–2027-as időszakban az Európai Unió általános költségvetéséből finanszírozhassák.
- (15) A 2007/198/Euratom határozatot ezért ennek megfelelően módosítani kell,
- ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2007/198/Euratom határozat a következőképpen módosul:

1. A 4. cikk (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

(3) Az Euratom által a közös vállalkozásnak nyújtandó hozzájárulás becsült összege a 2021–2027 közötti időszakban és a kapcsolódó támogató kiadások ugyanerre az időszakra vonatkozóan, a (4) bekezdésben említetteknek megfelelően (jelenértéken) 6 070 000 000 EUR¹⁴.

2. a cikk a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

(4) Az (3) bekezdésben említett összeg továbbá fedezheti az előkészítési, nyomonkövetési, kontroll-, ellenőrzési, értékelési és egyéb tevékenységekre vonatkozó költségeket, valamint a határozat irányításához és végrehajtásához szükséges egyéb tevékenységeket és kiadásokat, az igazgatási kiadásokat is beleértve, valamint a határozatban

¹⁴ A Fusion for Energy tevékenységeinek sajátos jellegére tekintettel az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló, 2012. október 25-i 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet 86. cikkének (5) bekezdése nem alkalmazandó.

foglalt célkitűzések elérésének értékelését. Az összeg ezenfelül fedezheti a tanulmányokkal, szakértői ülésekkel, továbbá az információk feldolgozására és cseréjére összpontosító IT-hálózatokkal – többek között az intézményi IT-eszközökkel – kapcsolatos kiadásokat, valamint a jelen határozat irányítása tekintetében felmerült minden egyéb technikai és igazgatási segítségnyújtási költséget.

3. Az 5b. cikket el kell hagyni.
4. A rendelet a következő 5c. cikkel egészül ki:

5c. cikk
Értékelés

- (1) Az értékeléseket időben el kell végezni ahhoz, hogy a döntéshozatali folyamatban felhasználhatók legyenek.
 - (2) Amint elegendő információ áll rendelkezésre a határozatnak a 2021–2027 közötti időszakban történő végrehajtásáról, de legkésőbb 2024-ben félidős értékelést kell végezni.
 - (3) A jelen határozat végrehajtásának végén, de legkésőbb a 4. cikkben meghatározott időszak végét követő négy évvel a Bizottság elvégzi a határozat végső értékelését.
 - (4) A Bizottság az értékelések megállapításait saját észrevételei kíséretében közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával.
5. A rendelet a következő 5d. cikkel egészül ki:

5d. cikk
Kommunikáció, láthatóság és nyilvánosság

- (1) A közösségi finanszírozás címzettjei elismerik a közösségi finanszírozás eredetét, és (különösen az intézkedéseknek és azok eredményeinek a népszerűsítésekor) gondoskodnak annak láthatóságáról azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos módon célzott információkat juttatnak el többféle közönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.
- (2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket végez a jelen határozathoz, valamint annak intézkedéseivel és eredményeivel kapcsolódóan. A jelen határozat végrehajtásához allokált pénzügyi forrásokat ezenfelül az Unió azon politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikáció költségeinek fedezésére is kell fordítani, amelyek kapcsolódnak a 1. cikkben említett célkitűzésekhez.

2. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

- 1.1. A javaslat/kezdeményezés címe
- 1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek) (programklaszter)
- 1.3. A javaslat/kezdeményezés típusa
- 1.4. A javaslat/kezdeményezés indoklása
- 1.5. Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama
- 1.6. Tervezett irányítási módszer(ek)

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

- 2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések
- 2.2. Irányítási és kontrollrendszer
- 2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

- 3.1. A többéves pénzügyi keret mely fejezetét/fejezeteit és a költségvetés mely kiadási tételét/tételeit érintik a kiadások?
- 3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás
 - 3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése
 - 3.2.2. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás
 - 3.2.3. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban
- 3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe

A Tanács határozata a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról szóló 2007/198/Euratom határozat módosításáról.

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek) (Programklaszter)

1 – Kutatás és innováció

1.3. A javaslat/kezdemenyezés a következőre irányul:

☐ új intézkedés

☐ kísérleti projektet / előkészítő intézkedést követő új intézkedés¹⁵

☒ jelenlegi intézkedés meghosszabbítása

☐ egy vagy több intézkedés összevonása vagy átcsoportosítása egy másik/új intézkedésre

1.4. A javaslat/kezdemenyezés indoklása

1.4.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével

Ez a tanácsi határozat lehetővé teszi a forrásoknak a Fusion for Energy-hez történő hozzájárulását, hogy az elvégezhesse a rábízott feladatokat. A határozat eredményeként Európa a 2021–2027 közötti időszak során hozzájárul az ITER megépítéséhez, amikor az ITER projekt 2025-ben eléri az első plazma szakaszát. A projekthez Európa nyújtja a legjelentősebb hozzájárulást (a kiépítési költségek mintegy 45 %-át), így e határozat hatása elsősorban Európában jelentkezik, mind rövid távon (az európai ipar előnyökhöz juttatása), mind hosszú távon (a fúziós energia kereskedelmi hasznosításában vezető szerephez jut).

1.4.2. Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.

A kezdeményezés az Euratom-Szerződés 101. cikke értelmében az EU kizárólagos hatáskörébe tartozik. A szubszidiaritás elve ezért nem alkalmazandó.

Az ITER olyan egyedülálló és hosszú távú projekt, amely nagyban hozzájárul az EU tiszta energiával, az ellátás biztonságával és a versenyképességgel összefüggő hosszú távú stratégiájához. Ily módon a technológiai fejlettség jelenlegi szintjén ágazati kezdeményezésre nem valósítható meg, ezért közpénzből történő intervenciót kell biztosítani. Ez a beruházás értékes lehetőséget nyújt az európai csúcstechnológiai cégeknek, valamint kis- és középvállalkozásoknak az innovációra és a magfúzió körén kívül (például a tágabb energiaágazatban, légi közlekedésben, orvostechnikai

¹⁵

A költségvetési rendelet 58. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

területen és a csúcstechnológiájú műszerek területén) hasznosítható „spin-off” termékek kifejlesztésére.

Mivel az ITER jogalapja egy olyan nemzetközi megállapodás, amelynek az Euratom az egyik részes fele, az uniós szintű fellépés eredményesebb (kevesebb széttagoltság) és hatékonyabb (jobb ár-érték arány/méretgazdaságosság), továbbá az uniós célkitűzések teljesítéséhez az intézkedések (például az externáliák kezelése terén) összehangolására is lehetőséget ad. Az erőforrások és a szakértelem összegyűjtése elengedhetetlenül fontos az ITER megépítéséhez, és különösen ahhoz van szükség az uniós fellépésre, hogy elérjék az ezen egyedülálló projekt megépítéséhez szükséges erőforrások és tudás kritikus tömegét a különböző területek, technológiák, valamint kutatási infrastruktúrák és ágazatok terén. Ezt az Európai Unió pénzügyeinek jövőjéről szóló, 2017. júniusi vitaanyag is egyértelműen elismerte, amely szerint amikor az európai szintű fellépés nagyobb eredményt ér el, mint amire a nemzeti erőfeszítéseknek lehetőségük van, a hozzáadott érték egyértelmű. Ide tartozik például „[...] az ITER-hez hasonló (...) nagy projekt és kulcsfontosságú alaptechnológia, (amely) csak az erőforrások uniós szintű összevonásával finanszírozható e projektek nagyon magas tökeigénye miatt”.

Ennek megfelelően az uniós szintű fellépés olyan eredményeket hoz, amelyeket az össze nem hangolt nemzeti ráfordítások több stratégiai prioritás esetében nem lennének képesek biztosítani: i. az ellátás biztonsága; ii. az európai tudomány, technológia és ipar hosszú távú növekedési és fejlesztési lehetőségei, valamint az uniós K+F hálózat strukturálása; iii. a minőség és az innováció javulása az uniós szintű és a nemzetközi versenynek való kitettségnek köszönhetően, valamint iv. az uniós potenciál/alkuerő mobilizálása világszinten.

1.4.3. *Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága*

A közös európai tóruszra (JET) vonatkozó projekt bebizonyította, hogy az Euratom koordinációjával hatékonyan és a tudományos és ipari előnyök maximalizálása mellett valósítható meg a nagyszabású fúziós kutatási létesítmények építése és üzemeltetése. Az ITER építése azonban mindeddig példátlan mértékű vállalkozás, amely rendkívüli, még soha nem látott globális összefogást tesz szükségessé.

1.4.4. *Egyéb releváns eszközökkel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergia*

E határozat révén az Euratom kutatási és képzési programjával összhangban lévő és azokat kiegészítő munka valósulhat meg. Az e keret szerint végzett fúziós tevékenységek fontos tudományos hozzájárulást nyújtanak az ITER megépítéséhez és működéséhez.

1.5. **Az intézkedés és a pénzügyi hatás időtartama**

☒ határozott időtartam

– ☒ időtartam: 2021.1.1-től 2027.12.31-ig

– ☒ Pénzügyi hatás: 2021-től 2027-ig

☐ határozatlan időtartam

– Beindítási időszak: ÉÉÉÉ-tól/-tól ÉÉÉÉ-ig

– azt követően: rendes ütem.

1.6. Tervezett irányítási módszer(ek)¹⁶

☐ Bizottság általi **közvetlen irányítás**

- ☐ a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét
- ☐ végrehajtó ügynökségen keresztül

☐ **Megosztott irányítás** a tagállamokkal

☒ **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

- ☐ harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek
- ☐ nemzetközi szervezetek és ügynökségek (nevezze meg)
- ☐ az EBB és az Európai Beruházási Alap
- ☒ a költségvetési rendelet 70. és 71. cikkében említett szervek;
- ☐ közjogi szervek
- ☐ magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, olyan mértékben, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtanak
- ☐ a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákat nyújtó szervek
- ☐ az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban meghatározott személyek.
- Egnél több irányítási módszer feltüntetése esetén kérjük, adjon részletes felvilágosítást a „Megjegyzések” rovatban.

Megjegyzések

Az irányítást az F4E végzi, a Bizottság felügyelete alatt. Az Euratomot mind az ITER Szervezete, mind az F4E irányító testületében a Bizottság képviseli. Míg az Euratom az F4E költségvetésének mintegy 80 % ó-át biztosítja, az F4E jelenlegi alapszabálya értelmében a 72 szavazatból 5 szavazattal rendelkezik. Az F4E az Euratom-Szerződés 5. fejezete értelmében létrehozott közös vállalkozás. Alapszabálya értelmében az F4E az Európai Parlament által végzett költségvetés-mentesítési eljárás tárgyát képezi, amely az EU Tanácsának ajánlását követi.

¹⁶

Az egyes irányítási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a Költségvetési Főigazgatóság honlapján:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek.

A határozat végrehajtásával a Bizottság és az F4E foglalkozik, amely az Euratom részéről az ITER projekthez és az ITER-rel összefüggő más tevékenységekhez, például a „tágabb megközelítés” keretében Japánnal közösen végzett munkához nyújtandó hozzájárulás közvetítését végzi.

E határozat a végrehajtásának féléves és záró értékeléséről is rendelkezik. A Bizottság ezen értékelések következtetéseit és saját észrevételeit közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával. A Bizottság az Euratom nevében képviselteti magát az ITER Szervezete és a F4E döntéshozó testületeiben: 1.) A Bizottság részt vesz az ITER Tanácsban és a Tanács által létesített bizottságokban; 2.) az F4E tagjaként a Bizottság részt vesz az igazgatótanácsban és az igazgatótanács által létesített bizottságokban. Ezek az irányítási struktúrák a projekt alakulásának és végrehajtása teljesítésének nyomon követésére szolgálnak, az ITER Szervezet illetve az F4E által nyújtott jelentések és adatszolgáltatás alapján.

Különösen:

a) az F4E alapszabálya 6. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében az igazgatótanács elfogadja a projekttervet, a munkaprogramokat, a forrásigények tervét, a létszámtervet és a személyzetpolitikai tervet. A 6. cikk (3) bekezdésének e) pontja értelmében az éves költségvetést is az igazgatótanács hagyja jóvá. Megjegyzendő, hogy e dokumentumok annak a programozási dokumentumnak képezik a részét, amelyet pénzügyi szabályzata 32. cikkének értelmében az F4E minden évben elkészít, és amelynek tervezetét legkésőbb január 31-ig benyújtja az igazgatótanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A Bizottságnak erről a tervezetről véleményt kell nyilvánítania, amelyek az F4E-nek a programozási dokumentum végleges változatának elkészítése során figyelembe kell vennie.

b) Az alapszabály 14. cikke értelmében az F4E igazgatója elkészíti az éves jelentést az igazgató készít el és az igazgatótanács hagyja jóvá, amely az F4E munkaprogramjának végrehajtását dokumentálja. Ezt a jelentést az igazgatótanács értékeli, és azt az értékeléssel együtt megküldi az F4E tagjainak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak. Az F4E a Tanácsnak is minden évben beszámol a költség-visszaszorítási és takarékosági terv végrehajtásában elért előrehaladásról, valamint az F4E teljesítményéről és irányításáról, továbbá az ITER projektről. Az F4E szintén évente egyszer beszámol a Tanácsnak az éves költségvetés keretében előirányzott tevékenységek megvalósításáról.

c) A hivatalos beszámolók között az F4E havi rendszerességgel tájékoztatást nyújt költségvetésének végrehajtásáról, valamint az F4E felelősségebe tartozó építési és közbeszerzési tevékenységek nyomon követésére megállapított főbb mérföldkövekkel kapcsolatos előrehaladásról.

d) A projekt átfogó nyomon követésének szintjén az ITER Szervezet főigazgatója évente kétszer jelentést nyújt be az ITER Tanács és az Igazgatási Tanácsadó Bizottság részére a projekt alakulásáról, végrehajtásáról, valamint kockázatkezelési és költséggazdálkodási intézkedési tervének végrehajtásáról. E jelentések között az

ITER Szervezet különböző jelzőrendszerek segítségével kéthavonta beszámolót készít a költségvetés végrehajtásáról, a kockázatkezelésről, a közbeszerzési tevékenységekről, valamint a projekt kritikus útvonalán található kiemelt összetevőkre vonatkozó mérföldkövekkel kapcsolatos előrehaladásról.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása

Az ITER-projekt általános felépítése a részes felektől azt kívánja meg, hogy belső ügynökségen keresztül működjenek.

A közös vállalkozásnak az Euratom-Szerződés 5. fejezete szerinti létrehozása 2007-ben a legmegfelelőbb megoldásnak tűnt az említett belső ügynökség feladatainak ellátásához, valamint az Euratomnak az ITER-Szervezet felé az Euratom által kötött ITER-megállapodás alapján fennálló kötelezettségeinek érvényesítéséhez. Ezt a megfelelőséget azóta több független felülvizsgálat és értékelés is megerősítette.

E tanácsi határozat alapján a Bizottság minden évben finanszírozási határozatot fogad el, hogy az $n+1$ évre vonatkozó forrásokat átutalja az uniós költségvetésből az F4E részére. Az F4E igazgatási és működési költségvetése számára forrásokat hív le. A Bizottságnak a működési költségvetéshez kapcsolódó forráslehívásokat mindig meg kellett indokolni, különösen a következők formájában: a működési költségekre és üzemeltetési költségekre vonatkozó pénzforgalmi előrejelzés, amely a forráslehívás időszakára és a Fusion for Energy pénztárának helyzetére vonatkozik, azokra a költségvetési kötelezettségvállalásokra való hivatkozás, amelyekre a kifizetés vonatkozik, az igényelt kifizetés által érintett egyes projektekre vonatkozó átfogó tervezés és a vonatkozó indokolás.

A közös vállalkozás rendelkezik a szükséges szakértelemmel, forrásokkal és tapasztalattal, hogy végrehajtsa a közbeszerzésekkel kapcsolatos előzetes ellenőrzéseket és utólagos ellenőrzéseket. Előre meghatározott célkitűzések és mutatók alapján rendszeresen kockázatértékelést kell végezni, és rendszeres jelleggel figyelemmel kell kísérni a feladatok végrehajtásában elért haladást és az erőforrás-felhasználást.

A Bizottság az F4E tevékenységeivel kapcsolatban felügyeleti stratégiát dolgozott ki. Ezen új stratégia részeként egy új igazgatási megállapodásról folynak tárgyalások, amely figyelembe veszi a jogi keretben bekövetkezett változásokat (az F4E alapszabálya 2015-ben módosult, elfogadták az F4E új pénzügyi szabályzatát; az ITER-re vonatkozó feladatok, és így az F4E felügyelete a Kutatási és Innovációs Főigazgatóságtól átkerült az Energiaügyi Főigazgatósághoz). Ezek az F4E jogi keretében és a Bizottságon belüli felelősségi körök megoszlásában bekövetkezett módosítások az F4E-nek a Bizottsággal való interakciójának módozataiban is változásokat eredményeztek, amelyeket az F4E-vel kötött igazgatási megállapodás tartalmaz.

2.2.2. A felismert kockázatokkal és az enyhítésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk

Az F4E – tevékenységeinek jellege (nagy és összetett természetbeni beszerzések nagy műszaki kockázattal), valamint az F4E alapjául szolgáló projekt jellege és felépítése miatt (7 részes fél bevonása, a jelenleg legnagyobb különálló energetikai kísérlet megvalósítása) – eleve pénzügyi és működési teljesítménnyel kapcsolatos

kockázatokat hordoz. Ezt ellensúlyozandó intézkedések születtek az F4E működésének nyomon követésére és jobb ellenőrzésére. A Bizottság és a F4E közösen folytatja a projekt megvalósításában rejlő, elsősorban a költségekkel kapcsolatos kockázatok feltárását, és a kockázatok kezelése és mérséklése érdekében meg fogja tenni a legmegfelelőbb intézkedéseket.

Az Energiaügyi Főigazgatóság (DG ENER, D4) átfogó kockázatértékelési módszert dolgozott ki, amelynek keretében egy 3 havonta frissített kockázat-nyilvántartást hozott létre azon kiemelt kockázatok nyomon követéséhez, amelyek akadályozhatják az első plazma 2025-ös megvalósítását. E kockázatfigyelés eredményeként a Bizottság proaktívan reagálhat a késésekre, a költségkeret túllépésére vagy egyéb olyan negatív eseményekre, amelyek hátráltathatják az Euratom hozzájárulását.

Az F4E 2018-ban vizsgálja felül saját belső ellenőrzési keretrendszerét, hogy figyelembe vegye a Bizottság szintjén megvalósult változásokat.

2.2.3. *A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)*

A Bizottság szintjén az ITER-projekt és az F4E műveleteinek felügyeletéhez fűződő kontroll költsége a kezelt források értékéhez képest továbbra is alacsony marad. 2016-ban ennek a költségnek a becsült értéke 0,31 %, 2017-ben pedig 0,28 % volt, beleértve az Energiaügyi Főigazgatóságon belül egy külön szervezeti egység fenntartását, a vezetői ellenőrzést, valamint a horizontális funkcióktól kapott támogatást. E költség az elkövetkező években kis mértékben emelkedhet, hogy tükrözze a megnövekedett ellenőrzést, továbbfejlesztett kockázatkezelést, valamint a feladatoknak a projekt előrehaladásával összefüggő alakulását. A közös vállalkozáshoz való uniós hozzájárulás igazgatásával kapcsolatos hibakockázat minimális.

A megbízott szerv szintjén az F4E még nem dolgozta ki annak módszerét, hogy értékelje a kontroll költségeit és hasznát vagy a várható hibaszintet. Bár érdemes megemlíteni, hogy az Európai Számvevőszék a számlák megbízható és valós összképéről és a mögöttes ügyletek jog- és szabályszerűségéről mindig minősítés nélküli véleményt adott az F4E-nek. Amikor 2018 végén a Költségvetési Főigazgatóság elkészül az újabb módszertannal, az Energiaügyi Főigazgatóság gondoskodni fog arról, hogy az F4E elvégezze a szükséges értékeléseket.

2.3. **A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések**

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket, pl. a csalás elleni stratégiából.

Az ITER projekt megvalósításával és a hozzá kapcsolódó költségvetés kezelésével megbízott bizottsági főigazgatóságnak eltökélt szándéka, hogy a Bizottság csalás elleni stratégiájával (COM(2011)376, 2011. június 24.) és e csalás elleni stratégia soron következő felülvizsgálatával összhangban fellép a csalás ellen.

A Bizottság szintjén az Energiaügyi Főigazgatóság külön kockázatértékelési folyamaton alapuló, saját csalás elleni stratégiát dolgoz ki és tart fenn. Meghosszabbítja a munkatársak felvilágosításával, kockázatértékelésével, tájékoztatásával, a megbízott szervezetekkel és az OLAF-fal folytatott együttműködéssel kapcsolatos intézkedéseket. Ezt a stratégiát 2-3 évente vizsgálják felül, utoljára 2017 decemberében került erre sor.

A szerződések, a támogatások és a kapcsolódó kifizetések igazgatási eszközökkel történő nyomon követése az F4E feladata.

A Bizottság és az F4E tekintettel van az Európai Unió pénzügyi érdekeire az Európai Községek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelettel és a költségvetési rendelet 53. cikkének a) pontjával összhangban.

A mögöttes ügyletek jog- és szabályszerűségének megítéléséhez az F4E ex-post értékelési stratégiákat dolgoz ki.

Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) az F4E-vel és személyzetével szemben azonos jogkörökkel rendelkezik, mint a Bizottság szervezeti egységeivel szemben. Érdemes megemlíteni, hogy a csalások és szabálytalanságok megelőzését célzó intézkedések közé tartoznak a következők:

- az F4E belső ellenőrrel rendelkezik, aki állandó jelleggel vizsgálja a belső kontrollrendszer különböző jellemzőit;
- az F4E belső kontrollrendszerét a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálatára rendszeresen felülvizsgálja;
- az Európai Számvevőszék évente elvégzi az F4E kapcsán a számlák megbízható és valós összképéről és a mögöttes ügyletek jog- és szabályszerűségéről szóló ellenőrzést (bevételek és kiadások);
- az Európai Parlament és a Tanács évente elvégzi az F4E kapcsán a mentesítési eljárást.

Az F4E kidolgozta az igazgatótanácsa által 2015 júniusában jóváhagyott, csalás elleni stratégiáját. A stratégia átfogó célja a csalás megelőzésének, a felderítésének és a vizsgálatok körülményeinek javítása, megfelelő kártérítés és elrettentés, arányos és visszatartó erejű szankciók révén. Az F4E csalás elleni stratégiája megerősíti az F4E-n belüli összeférhetetlenség megelőzésével és kezelésével kapcsolatban elfogadott intézkedéseket, és beépül az F4E-re vonatkozó, az EU pénzügyi érdekeinek védelmét és a csalás elleni küzdelmet szolgáló tágabb jogi keretbe, az F4E létrehozásáról szóló 2007/198/Euratom tanácsi határozat 5a. és 5aa. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret fejezete és a költségvetés javasolt új kiadási tétele/tételei

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési tétel	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Száma: 1. Egységes piac, innováció és digitális gazdaság	diff./nem diff. ¹⁷	EFTA-országoktól ¹⁸	tagjelölt országoktól ¹⁹	harmadik országoktól	a költségvetési rendelet 21. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében
	01 01 04					
	01 01 04 01 Az ITER programokat végrehajtó tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak költsége	Nem diff.				
	01 01 04 02 Az ITER programokat végrehajtó külső személyzet költsége	Nem diff.				
	01 01 04 03 Egyéb igazgatási kiadások az ITER program területén	Nem diff.				
	01 04		NEM	NEM	IGEN	IGEN
	01 04 01 ITER Európai Közös Vállalkozás – Magfúzió az energiáért (F4E) – Igazgatási kiadások	Diff.				
	01 04 02 ITER Európai Közös Vállalkozás – Magfúzió az energiáért (F4E) – Működési kiadások	Diff.				

¹⁷ Diff. = Differenciált előirányzatok / Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

¹⁸ EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

¹⁹ Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelölt országok.

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése²⁰

millió EUR (három tizedesjegyre)

A többéves pénzügyi keret fejezete²¹	1	Egységes piac, innováció és digitális gazdaság
--	----------	--

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2027 után	ÖSSZESEN
01 01 04 01 Az ITER programokat végrehajtó tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak költsége	Kötelezettségvállalási előirányzatok = Kifizetési előirányzatok	(1)	9 257	9 442	9 631	9 824	10 020	10 220	10 425		68 819
01 01 04 02 Az ITER programokat végrehajtó külső személyzet költsége	Kötelezettségvállalási előirányzatok = Kifizetési előirányzatok	(1)	0 314	0 320	0 327	0 333	0 340	0 347	0 354		2 335
01 01 04 03 Egyéb igazgatási kiadások az ITER program területén	Kötelezettségvállalási előirányzatok = Kifizetési előirányzatok	(1)	1 500	1 530	1 560	1 592	1 624	1 656	1 689		11 151
01 04 01 ITER Európai Közös Vállalkozás – Igazgatási kiadások	Kötelezettségvállalási előirányzatok = Kifizetési előirányzatok	(1)	65 000	66 000	67 000	69 000	70 000	71 000	73 000		481 000
01 04 02 ITER Európai Közös Vállalkozás –	Kötelezettségvállalási	(2)	858 081	690 463	1 024 144	791 024	664 205	842 685	636 093		5 506 695

²⁰ A végösszegek a kerekítés miatt eltérőek lehetnek.

²¹ A 01 01 04 jogcímcsoport a következőt tartalmazza: technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

Magfúzió az energiáért (F4E) – Működési kiadások	előirányzatok										
	Kifizetési előirányzatok	(3)	209 304	520 061	538 856	647 466	697 841	800 512	811 667	1 280 987	5 506 695
A programkeretre szóló előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=1+2	934 152	767 755	1 102 662	871 773	746 189	925 908	721 561		6 070 000
	Kifizetési előirányzatok	=1+3	285 375	597 353	617 374	728 215	779 825	883 735	897 135	1 280 987	6 070 000

millió EUR (három tizedesjegyre)

A többéves pénzügyi keret fejezete	7	Európai közigazgatás
---	----------	----------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2027 után	ÖSSZESEN
Operatív előirányzatok (a 3.1. pontban felsorolt költségvetési tételek szerint bontva)	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1)									
	Kifizetési előirányzatok	(2)									
A programkeretből finanszírozott igazgatási előirányzatok ²²	Kötelezettségvállalási előirányzatok = Kifizetési előirányzatok	(3)									
A programkeretre szóló előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=1+3									

²² Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

	Kifizetési előirányzatok	=2+3									
--	-----------------------------	------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A többéves pénzügyi keret fejezete	7	Európai közigazgatás
---	----------	----------------------

millió EUR (három tizedesjegyre)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2027 után	ÖSSZESEN
Humánerőforrás										
Egyéb igazgatási kiadások										
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)									

millió EUR (három tizedesjegyre)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2027 után	ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret FEJEZETEIHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	934 152	767 755	1 102 662	871 773	746 189	925 908	721 561		6 070 000
	Kifizetési előirányzatok	285 375	597 353	617 374	728 215	779 825	883 735	897 135	1 280 988	6 070 000

3.2.2. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási előirányzatok felhasználását.
- ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási előirányzatok felhasználását vonja maga után:

millió EUR (három tizedesjegyre)

Év	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
----	------	------	------	------	------	------	------	----------

A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETE								
Humán erőforrás								
Egyéb igazgatási kiadások								
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉNEK részösszege								

A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE be nem tartozó kiadások²³								
Humán erőforrás	9 571	9 762	9 958	10 157	10 360	10 567	10 779	71 154
Egyéb igazgatási jellegű kiadások	1 500	1 530	1 560	1 592	1 624	1 656	1 689	11 151
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE be nem tartozó kiadások részösszege	11 071	11 292	11 518	11 749	11 984	12 223	12 468	82 305

ÖSSZESEN	11 071	11 292	11 518	11 749	11 984	12 223	12 468	82 305
-----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

²³

Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

3.2.2.1. Becsült humánerőforrás-szükségletek

- ☐ A javaslat/kezdeményezés nem igényel humánerőforrást.
- ☐ A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben kell kifejezni

Év	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)							
A központban és a bizottsági képviseleteken							
Küldöttségek							
A kutatásban	61	61	61	61	61	61	61
• Külső munkatársak teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kifejezve – AC, AL, END, INT és JED ²⁴							
7. fejezet							
A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉBE bele nem tartozó előirányzatokból finanszírozva	- a központban						
	- a küldöttségeknél						
A programkeretből ²⁵ finanszírozva	- a központban						
	- a küldöttségeknél						
A kutatásban	4	4	4	4	4	4	4
Egyéb (nevezze meg)							
ÖSSZESEN							

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további juttatásokkal. Az F4E közös vállalkozáshoz szükséges személyzeti létszámot – a tisztviselőket is beleértve – a 3.2.2.2. pont ismerteti.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	A központban dolgozó munkatársak mind a barcelonai belső ügynökség (F4E), mind pedig az ITER projekt vonatkozásában a tevékenységek meghatározását és nyomon követését végzik, figyelemmel arra, hogy mindkét esetben a Bizottság képviseli az európai partnerséget.
Külső munkatársak	A központban dolgozó munkatársak mind a barcelonai belső ügynökség (F4E), mind pedig az ITER projekt vonatkozásában a tevékenységek meghatározását és nyomon követését végzik, figyelemmel arra, hogy mindkét esetben a Bizottság képviseli az európai partnerséget.

3.2.2.2. Becsült humánerőforrás-szükségletek az F4E-ben

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
--	------	------	------	------	------	------	------

²⁴ AC=szerződéses alkalmazott; AL=helyi alkalmazott; END=kirendelt nemzeti szakértő; INT=kölcsönmunkaerő (átmeneti alkalmazott); JPD=küldöttségi pályakezdő szakértő.

²⁵ Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

Állandó munkatársak	51	51	51	51	51	51	51
ebből AD	40	40	40	40	40	40	40
ebből Ast	11	11	11	11	11	11	11
ebből Ast-sc							
Ideiglenes alkalmazottak	229	229	229	221	213	211	211
ebből AD	202	202	202	194	186	184	184
ebből Ast	27	27	27	27	27	27	27
ebből Ast-sc							
Szerződéses alkalmazottak	172	172	172	165	159	157	157
Összesen	452	452	452	437	423	419	419

3.2.2.3 – F4E közös vállalkozás – A szerződéses alkalmazottak tisztviselői besorolás lebontása, 2021-2027

Szerződéses alkalmazottak	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
IV. besorolási csoport	98	98	98	91	85	83	83
III. besorolási csoport	55	55	55	55	55	55	55
II. besorolási csoport	19	19	19	19	19	19	19
I. besorolási csoport							
Összesen	172	172	172	165	159	157	157

3.2.3. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

A javaslat/kezdemenyezés

- ☐ nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.
- ☒ előirányoz harmadik felek általi társfinanszírozást az alábbi becslések szerint:

előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

Év	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	ÖSSZESEN
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet ²⁶	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

- ☐ A javaslatnak/kezdemenyezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.
- ☒ A javaslatnak/kezdemenyezésnek van pénzügyi hatása – a bevételre gyakorolt hatása a következő:
 - ☐ a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást
 - ☒ a javaslat más bevételre gyakorol hatást

kérjük adja meg, hogy a bevétel költségvetési tételhez van-e rendelve ☒

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi költségvetési tétel:	A javaslat/kezdemenyezés hatása ²⁷						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
6XXX. cikk ²⁸	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

A címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési tétel(ek)e)t.

A 01 01 04, a 01 04 01 és a 01 04 02 költségvetési sorok.

Egyéb megjegyzések (pl. a bevételre gyakorolt hatás számítására használt módszer/képlet vagy egyéb más információ).

Jelenleg ismeretlen. Svájccal a 2021–2027 időszakra megállapítandó új megállapodástól függ. Amennyiben a Brexit megerősítést nyert, és az Egyesült

²⁶ Az EU költségvetéséből származó finanszírozás mellett Franciaország mint befogadó állam jelenleg az Euratom-hozzájárulás mintegy 20 %-ával járul hozzá közvetlenül az F4E költségvetéséhez. Ezen kívül az F4E tagjai minden évben tagi hozzájárulást fizetnek a közös vállalkozásnak. Ezeket a társfinanszírozási bevételeket az F4E elszámolásaiban közvetlenül tartják nyilván, és nem szerepelnek az uniós költségvetés bevételeiben és kiadásaiban.

²⁷ A tradicionális saját források (vámok, cukorilletékek) tekintetében nettó összegeket, vagyis a 20 %-kal (beszedési költségek) csökkentett bruttó összegeket kell megadni.

²⁸ Svájc és esetleg az Egyesült Királyság.

Királyság az ITER-programban partner marad, esetleges hozzájárulását (harmadik országoktól származó) címzett bevételként kell nyilvántartani.